

Kunnskapsdepartementet
Att: Lans Vasbotten/Ragnhild Skålid
Postboks 8119 Dep

0032 OSLO

Arkivkode/ File no:	Vår ref./ Our ref.:
008	1001639-2
Deres/ Dykkar ref./ Your ref.:	Vår saksbeh./ Enquiries:
	Margot Igland Skarpeteig
Dato/ Date:	
20.01.2011	

Høring av evaluering av Senter for internasjonalisering av høgre utdanning (SIU)

Takk for muligheten til å spille inn Norads syn på evalueringen av Senter for internasjonalisering av høgre utdanning etter høringsfristen 10. januar.

Norads erfaring med SIU knytter seg hovedsakelig til administrasjon av NUFU (inkl. NUCOOP), NOMA og Kulturprogrammet, og siden 2009 støtten til University of Dar Es Salaam. Hovedmålene med disse programmene er å styrke kapasitet innen høyere utdanning og forskning i sør, ikke internasjonalisering av norsk høyere utdanning, noe vår tilbakemelding vil reflektere (Internasjonalisering av norsk UHR kan likevel være *effekt* av disse programmene, og er også uttrykt som delmål under NOMA-programmet). Vi vil først kommentere diskusjonen i deler av rapporten, og dernest oppsummere knyttet til punktene i høringsbrevet av 15.11.2010.

SIU har gjennom sitt arbeid med de Norad-støttede programmene bidratt til et stort engasjement for internasjonalt arbeid rettet mot utviklingsland i norske UHR. Dette kan gjennom årene ha bidratt til å gjøre Norge til en bedre global partner, som forstår behovet for å rette blikket mot verden i arbeidet med de store globale utfordringene. Samtidig er det oppnådd gode resultater i sør, noe evalueringen av NUFU og NOMA (Norad 2009) klart slår fast. Når Norad herunder kommenterer evalueringen av SIU, er det naturlig å omtale sider som ikke har fungert optimalt, og som man bør se nærmere på. Det betyr ikke at vi ikke ser de gode resultatene SIU har bidratt til gjennom årene.

Kapittel 2.5 'SIU's portfolio'

I kapitlet (s. 40) omtales evalueringen av NUFU og NOMA som overveldende positiv, og brukes som argument for å fortsette administrasjon av programmene gjennom SIU. Dette oppfatter Norad som en skjev tolkning av NUFU/NOMA-evalueringen. Det er riktig at programmene, og særlig NUFU, får gode evalueringer. NUFU/NOMA-rapporten har likevel mange kritiske anmerkninger til SIUs administrasjon av programmene, framsatt av medvirkende institusjoner fra både Norge og sør. SIU-evalueringen anbefaler imidlertid at spørsmålet vurderes ved revisjon av programmene, noe Norad for tiden arbeider med.

Videre blir det spurt om i hvilken grad SIUs portefølje er valgt ut fra en "rimelig" prioritering. Dette er tanker også Norad har vedrørende SIUs valg av portefølje når det gjelder avtalen med ambassaden i Dar es Salaam om det administrative ansvaret for støtten til UDSM. I denne avtalen beveger SIU seg langt utenfor sitt opprinnelige mandat. Forut

for avtalen ble flere ambassader kontaktet av SIU med anbefalinger om å overføre forvaltningsansvar til senteret.

Det diskuteres om SIU har den kompetanse som er nødvendig, og om de påtar seg oppdrag som er for risikofylte (Pakistan og Sør-Sudan). Rapporten antyder at SIU bør være klarere på å prioritere prosjekter som virkelig bidrar til nasjonal politikk for internasjonalisering av utdanning, opplæring og forskning. Norad mener dette er et klokt råd når det gjelder utdanning og opplæring. Imidlertid mener Norad at SIU ikke skal fokusere på forskning, som er Norges Forskningsråds ansvarsområde. Norad er likevel selvfølgelig klar over at det kan være vanskelig å skille forskning fra høyere utdanning i programmer som NUFU.

Kapittel 2.6.1 'SIU's attractiveness for higher education institutions'

Figurene (som forøvrig er meget dårlig forklart og i liten grad referert til) viser SIUs attraktivitet overfor høyere utdanningsinstitusjoner. De viser at mange institusjoner setter pris på den rollen SIU har, mens noen er kritiske. Det er Norads oppfatning at flere institusjoner som deltar i NUFU- og NOMA-programmene, både i Norge og i sør, er kritiske til enkelte sider ved SIUs funksjon. Argumentene er gjerne at SIU gjør arbeid som er institusjonenes eget ansvar, og som institusjonene har kompetanse og strukturer til å gjøre selv. Dette skaper friksjoner, unødvendig byråkrati og kostnadsineffektivitet. Norad slutter seg til rapportens råd til SIU om å være mer lyttende til institusjonenes behov, og være på tilbydersiden. I et eventuelt fremtidig samarbeid med SIU, vil Norad justere avtalene med SIU for å forebygge slike ulemper.

Kapittel 2.7 Performance

Norads erfaring med SIUs utføring av arbeidet er i det store og hele positiv. Senterets medarbeidere er dyktige, samarbeidsorienterte og effektive. Det har likevel vært enkelte svakheter i oppfølgingen av Norads avtaler med SIU. Arbeidet rundt utvelgelse av prosjekter under NUFU og NOMA har vært utfordrende. En årsak til dette kan være at rekruttering av programstyrenes medlemmer ikke har tatt hensyn til kvalifikasjoner som støtter programmenes hovedmål, som er kapasitetsbygging i sør. Videre omtales det i rapporten at SIU kritiseres for å operere som forskningsråd, selv om de ikke er akademisk institusjon. I fremtidige kontraktsforhold vil Norad arbeide for å unngå slike situasjoner. Norad vil heller ikke kunne akseptere det høye kostnadsnivået på administrasjon i fremtiden, selv om et lavere kostnadsnivå vil ramme Senterets mulighet til å besvare Norads henvendelser raskt og effektivt.

Kapittel 2.7.1 'SIU's cooperation with the research agenda'

Forskning er i sin natur internasjonal, og norske forskere vil søke partnere i utlandet og vica versa på ulike arenaer. Norske universiteter og høyskoler har internasjonalisering høyt på agendaen, og vil være i stand til å stimulere internasjonalt forskningssamarbeid selv. Dessuten har Forskningsrådet har en slik funksjon. Norad spør seg derfor om SIU nødvendigvis skal ha en rolle som markedsfører av Norge som forskningspartner. Norad vil anbefale at SIU begrenser seg til mandatet om høyere utdanning, så kan forskningssamarbeid følge som en tilleggseffekt av dette.

Kapittel 2.9 'Results'

I dette kapitlet diskuteres et dilemma NUFU og delvis NOMA opererer under, nemlig spenningen mellom å skulle bidra til å styrke svakere akademiske institusjoner i sør og samtidig være attraktive partnere for HUFO i Norge, med de økonomiske insentiver som finnes i dag. Norad slutter seg til beskrivelsen av disse utfordringene, og gjentar at arbeidet med en modell som tar bedre hensyn til disse utfordringene er i gang. Rapporten foreslår at

det bør være Kunnskapsdepartementet som er ansvarlig for en omlegging av ordningene. Norad er ikke enige, av den enkle grunn at ordningene finansieres over budsjetter Utenriksdepartementet og Norad er ansvarlige for. Skal ordningene fortsatt finansieres over 03-budsjettet, er hovedmålet utvikling og fattigdomsreduksjon, og programmene og administrasjonen av dem må innrettes etter det. Samtidig ønsker UD og Norad at norske universiteter og høyskoler skal fortsette som naturlige partnere i prosjektene, og diskuterer derfor hvordan ordningene samtidig kan gjøres attraktive for disse.

Forhold Kunnskapsdepartementet ønsker særlig belyst

Kunnskapsdepartementets høringsbrev av 15.11.2010 inviterer til kommentarer på 7 konkrete områder. Norad vil bare kommentere 3 av disse, da vi anser de øvrige som irrelevante for oss. Kommentarene til disse tre punktene er delvis en repetisjon av det som er sagt ovenfor.

1. ***SIUs styringsmodell: Norad forholder seg ikke til SIUs styre, men til systemet med programstyrer.*** NUFU og NOMA hadde inntil høsten 2010 hver sitt styre, noe NUFU-/ NOMA-evalueringen omtaler som unødig komplekst og kostnadsineffektivt. Dette har vært et hinder for samhandling mellom de to programmene. Norad må påpeke at det i utgangspunktet er Norad som har ansvaret for den todelte styreløsningen.

Norad mener at rekrutteringen av styremedlemmer ikke har tatt tilstrekkelig hensyn til programmenes hovedmål, slik at styrenes kompetanse ikke har vært slik den burde. Dette kan være et resultat av at SIU har et annet hovedmål enn Norads programmer, og at SIU først og fremst har rettet seg etter sine egne målsetninger. Norad arbeider for tiden med ideen om å slå sammen NUFU og NOMA til ett program. Det er foreløpig ikke tatt stilling til om eller hvilken rolle SIU skal ha i det nye programmet. Hvis man går inn for et program med et styre, slik som i dag, vil Norad være nøye med å utforme mandat og kompetansekrav til det nye styret.

2. ***SIUs rolle i arbeidet med internasjonalisering av høyere utdanning:*** Evalueringen viser at UHR-institusjoner i Norge er svært fornøyd med SIU som programadministratorer. Slik Norad kjenner samarbeidet, gjelder dette ikke udelt for NUFU og NOMA programmene, som diskutert ovenfor. Norad innser at årsaken til kritikken delvis kan ligge i avtalene mellom SIU og Norad. Likevel tror vi at SIU bør lytte til rådene fra denne evalueringen om å være mer lyttende til institusjonenes behov, og være på tilbydersiden. Dette tror vi kan legge grunnlag for et mer positivt samarbeid mellom SIU og institusjonene i fremtiden.
3. ***SIU som nasjonalt programkontor for høyere utdanningssamarbeid:*** Hvis SIU skal koordinere programmer finansiert av Norad i fremtiden, vil Norad utarbeide bedre avtaler og følge arbeidet tettere. SIU er kompetent å koordinere høyere utdanningssamarbeid, men bør ikke påta seg oppgaver ut over dette, uten sørge for at de har kompetanse og struktur til å ivareta et bredere mandat.

Avsluttende bemerkning

Hvis Norad i fremtiden skal bruke en ekstern organisasjon til å administrere sine programmer vil det ha to årsaker: 1) å avlaste UD/Norad for arbeid, 2) å tilføre tilleggsverdier. Hvis SIU ønsker å ta på seg et slikt arbeid, må de være klar over hva begge rollene innebærer. Norad på sin side må vurdere om SIU er den rette til å gjøre dette arbeidet. Vurderingen av dette vil avhenge av innhold og innretning på det nye programmet. Uansett vil det være viktig for Norad at den organisasjonen som tar de administrative oppgavene er i stand til å arbeide mot de hovedmål Norad setter

Vennlig hilsen

Ragnhild Dybdahl
Avdelingsdirektør
Avdeling for utdanning og forskning

Anne Wetlesen
Seniorrådgiver